

РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВЛАДА
МИНИСТАРСТВО ЗА ПРОСТОРНО УРЕЂЕЊЕ
ГРАЂЕВИНАРСТВО И ЕКОЛОГИЈУ
БАЊА ЛУКА
Трг Републике Српске 1

Број: 15.04-96-17 /15

Датум: 17.03.2015. године

Министарство за просторно уређење, грађевинарство и екологију Републике Српске, рјешавајући по захтјеву Инвеститора „УНИТАС“ д.о.о. Теслић, за издавање еколошке дозволе за МХЕ „СТУДЕНА 2“ на ријеци Студена, у насељу Криваја, општина Теслић, снаге 249 kW, а на основу члана 90. Закона о заштити животне средине ("Службени гласник Републике Српске" број 71/12), члана 2. Правилника о постројењима која могу бити изграђена и пуштена у рад само уколико имају еколошку дозволу („Службени гласник Републике Српске“, број 124/12) и члана 190. Закона о општем управном поступку ("Службени гласник Републике Српске" број 13/02, 87/07 и 50/10), д о н о с и

Р Ј Е Ш Е Њ Е

1. Даје се Инвеститору „УНИТАС“ д.о.о. Теслић, ЕКОЛОШКА ДОЗВОЛА за МХЕ „СТУДЕНА 2“ на ријеци Студена, у насељу Криваја, општина Теслић, снаге 249 kW.

2. Погони и постројења за које се издаје еколошка дозвола су:

2.1. Хидроенергетско постројење МХЕ „СТУДЕНА 2“, које чине сљедећи објекти:

- Водозахватна грађевина - класични „Тиролски“ тип водозахвата са бетонираним водозахватном грађевином, лоцирана на к.ч. 1241/1 к.о. Бијело Бучје и дијелу к.ч. 860/1 к.о. Угодновић
- Цјевовод дужине 1240 m на парцелама означеним као дио к.ч. 1241/1 к.о. Бијело Бучје и дио уз корито ријеке Студена к.ч. 860/1 к.о. Угодновић
- Машинска зграда са одговарајућом хидро машинском и електро опремом у непосредној близини ријеке Студена
- Одводни канал за одводњу воде из машинске зграде до водотока

3. „УНИТАС“ д.о.о. Теслић дужно је да:

3.1. Испуни основне обавезе заштите животне средине, у складу са чланом 83. Закона о заштити животне средине током рада и престанка рада постројења.

3.2. Примјени мјере ублажавања негативних утицаја на животну средину и мониторинг емисија, током рада и престанка рада постројења, у складу са достављеном документацијом за издавање еколошке дозволе, а посебно:

3.2.1. Мјере спречавања емисија у ваздух и мјере за заштиту од буке
У току изградње:

- Код организовања градилишта и извођења радова у току изградње користити исправна средства за рад те користити уређаје, возила и постројења која су класификована у категорију са минималним утицајем на околину.
- У току извођења радова на изградњи објеката као енергент за грађевинске машине користити нискосумпорна горива као енергенте.
- Депоније агрегата за потребе извођења радова орошавати ради одржавања оптималне влажности агрегата као предуслов за елиминисање извора дифузног загађења прашином.
- Примјењивати све мјере за спречавање појаве прашине пр извођењу грађевинских радова (ископ, утовар и истовар материјала).
- Вршити квашење (орошавање) ископаног материјала у сушном периоду да би се издвајање прашине svelo на минимум и вршити орошавање истог при транспорту.
- Приступне и друге градилишне путеве редовно одржавати и квасити водом и то 2 до 4 пута у току дана уколико је подлога земљана са хабајућим слојем пијеска.
- При изградњи приступних путева водити рачуна о томе да се што је могуће мање наруши изглед околине, а кориштене путеве уредити (вратити у првобитно стање по завршетку радова).
- Све површине на којима су вршени грађевински радови вратити у првобитно стање и извршити њихову рекултивацију.
- Приликом изградње постројења није предвиђено минирање, а уколико се укаже потреба за тим, примјенити прописе који су предвиђени за ову врсту радова.

У току експлоатације:

- Извршити редовну провјеру уземљења као мјеру осигурања од појаве статичког електрицитета, у зонама опасности код прикључења МХЕ, поставити знакове забране (прилаз неовлашћеним особама).
- Простор машинске зграде у којем се налазе електроенергетски уређаји под високим напонем, адекватно означити постављањем одговарајућих натписа и ознака упозорења/забране/опасности.
- За заштиту од пожара у просторији машинске зграде обезбиједити најмање један намјенски ручни апарат за гашење пожара.
- Вршити редовно испитивање услова радне средине у складу са Правилником о поступку и роковима превентивних и периодичних прегледа и испитивања опреме за рад и превентивних и периодичних испитивања услова радне средине („Службени гласник Републике Српске“, бр. 66/08, 52/09 и 107/09).
- Провјеравати превентивно постављен ручни апарат за гашење почетног пожара.
- Машинска кућа мора бити звучно изолована да се спријечи ширење буке.
- Уређаји који емитују буку морају бити атестирани, односно конструисани и изоловани да у спољну средину не емитују буку преко дозвољених вриједности.
- Посебне мјере заштите од буке није потребно проводити, с обзиром на природу технолошког процеса.
- Слободне површине на локацији озеленити и држати их уредним.
- У току експлоатације предметног постројења нису потребе мјере заштите ваздуха, јер је технолошки процес производње електричне енергије такав да нема утицаја на ваздух.

3.2.2. Мјере спречавања емисија у површинске и подземне воде и земљиште

У току изградње:

- Предузети све мјере да се у току изградње и експлоатације предметног постројења спријечи загађење водотока, обзиром да се предметна локација за изградњу МХЕ „СТУДЕНА 2“ налази у оквиру граница сливног подручја црпилишта „Студенци“.
- Није дозвољено извођење радова којим би се реметио или мијењао правац водотока, као ни радови на регулацији ријечног корита без претходне сагласности надлежних институција.
- Квалитет воде по изласку из хидроцентрале треба бити бар истог квалитета воде који се у њу упушта.
- Праћење параметара квалитета воде вршити аутоматском мјерном опремом на локацији водозахвата и машинске зграде.
- За грађевинске раднике, на локацији обезбједити покретне преносне еколошке санитарне нужнике и исте редовно одржавати и празнити у сарадњи са најближом комуналном службом.
- На градилиштима и за транспорт опреме и материјала искључиво користити технички исправну механизацију и превозна средства.
- Забрањена је дистрибуција горива на предметном локалитету, због могућности загађења животне средине.
- На предметној локацији поставити посуду за адсорбенс (пиљевина, пијесак, екопор) у случају просипања нафте и нафтних деривата.
- Отпад настао упијањем нафте и нафтних деривата посебно одлагати и третирати као опасан отпад од стране овлашћене институције.
- Прилазне саобраћајнице и манипулативне површине изградити тако да буде обезбијеђен одвод површинских вода, прилагођен предвиђеној фреквенцији и терету транспортних возила који ће се кретати на наведеној локацији.
- Добром организацијом и надзором минимизирати могућност инцидентног загађења воде због немарности особља.
- Вишак материјала након изградње предметног постројења се не смије истресати у водоток.
- Површине на локацији редовно чистити и одржавати уредним.
- Прање и одржавање радне механизације не обављати на предметној локацији.
- Обавезно се придржавати смјерница (провођење мјера управљања водног ресурса) и услова који су дати у водној сагласности - дозволи.
- Заштитити површине осјетљиве на ерозију средствима стабилизације која спречавају ерозију и доношење еродираниог материјала у водоток, а посебно обале ријеке на којима ће се изводити највећи обим грађевинских радова.
- Предузимати активности у циљу заштите постојеће вегетације и постојећу вегетацију максимално сачувати.
- У случају појаве ерозивних процеса предузети хитне мјере стабилизације тла.
- Сав материјал од ископа који неће бити употребљен у току грађевинских активности мора бити депонован на за одређеним локацијама, заштићеним од појаве ерозије.
- Квалитетнија земља из ископа се може користити за рекултивацију околног земљишта и насипа, тако да се сав материјал од ископа који неће бити употребљен у току грађевинских активности мора депоновати на за то предвиђеним локацијама заштићеним од ерозије.
- Избјегавати деградацију тла изван пројектом дефинисаног простора, те засјецање нагиба, узимање грађевинског материјала из падина подложних клизању уз примјену најбоље расположиве технологије и инжењерске технике.

У току експлоатације:

- Обезбедити гарантовани еколошки минимум од 10% за водоток рјечице, односно правилно управљати испуштањем воде намјењене одржавању еколошког минимума у циљу одржавања живота акватичких заједница, устаљеног режима и квалитета воде у ријечном кориту низводно од објекта водозавата МХЕ.
- Поштовати водопривредни и биолошки минимум у циљу заштите комплетног екосистема, поготово у сушим периодима и вршити његово праћење аутоматским мјерним инструментима.
- Израдити упуство режима рада са посебним приказом за период малих и великих вода.
- Пратити хидролошке параметаре (водостај, протока) аутоматским водомјерним станицама на локацији водозавата.
- Спроводити мјере заштите воде у сливу уклањањем потенцијалних загађивача, спречавањем деградације обрадивог земљишта, контролом експлоатације шума и извођењем антиерозивних радова.
- Прикупљени отпад (плутајући нанос) одлагати у намјенске контејнере веће запремине, до преузимања сакупљеног отпада од стране овлашћене институције.
- Извршити анализу физичко - хемијских параметара муља из таложника у току пробног рада постројења.
- Атмосферске воде са кровних и манипулативних површина, водити канализационом мрежом до корита ријеке која пролази поред предметне локације.
- Испод трансформаторског постројења машинске зграде, као и испод турбине изградити непропусне танкване, уљне базене запремине довољне да могу примити сво евентуално исцурјело турбинско или изолационо уље из система машинске зграде.
- Вршити континуирано праћење током експлоатације (мониторинг) обезбјеђивања гарантованог еколошки прихватљивог протока иза преградног профила, са показатељима квантитативних и квалитативних параметара дотекле воде на уређени мјерни профил, у складу са мишљењем Министарства пољопривреде, шумарства о водопривреде.
- Мониторинг вршити уградњом водомјерног инструмента на отвор за испуштање гарантованог еколошког протока (мјерачи протока) који морају бити увезани у водоинформациони систем Републике Српске тако да се у сваком тренутку може пратити количина воде која се испушта после преграде, а која је намјењена је одржавању биолошког минимума у ријеци.
- Мониторинг ријеке мора садржавати поред општих физичко -хемијских и специфичне органске и неорганске параметре квалитета воде ради праћења класе квалитета и степена загађености или евентуалног инцидентног цурења уља и нафтних деривата, у складу са мишљењем Министарства здравља и социјалне заштите.
- Уколико експлоатацијом и функционисањем предметног објекта, дође до промјене природног режима вода, а то проузрокује штете било каквог карактера инвеститор је обавезан да узроке штете отклони, а штету надокнади.
- На локацију је допуштен приступ само запосленом особљу.
- Забрањено је поправљања моторних возила на предметној локацији.
- Забрањено је одлагање и складиштење бачви са коришћеним уљем у објектима МХЕ или на локацији предметне парцеле, а евентуално чување уља потребног за одржавање постројења вршити у оригиналној амбалажи.

- **Само пречишћене воде испуштати у крајњи реципијент у складу са Правилником о условима испуштања отпадних вода у површинске воде („Службени гласник Републике Српске“, број 44/01).**

3.2.3. Мјере заштите флоре, фауне и пејзажних/амбијенталних вриједности

У току изградње:

- У циљу заштите вегетације и непотребног уништавања биљног фонда на овом подручју ограничити крчење вегетације и кретање грађевинских машина, механизације и транспортних средстава искључиво у простору одобреном по Главном пројекту, а радове изводити у складу са одобрењем за грађење.
- У циљу заштите околине фауне и њеног што мањег узнемиравања користити технички исправну механизацију са што мањим степеном емисије штетних продуката сагоријевања, буке и вибрације, те организацијом градилишта и фазним начином изградње водозаврата омогућити пролазе, приступе појилиштима, хранилиштима и сл.
- Што већи дио објекта реализовати у кориту за велике воде тј. на сувом, а затим у маловодном дијелу године под заштитом привремених загата, а затим реализовати дио објекта који се налази у почетном дијелу корита.
- Због заштите рибљих врста, организација градилишта се мора обавити уз сљедеће услове:
 - Радови унутар водотока се морају обављати на начин да се избјегава замућивање воде у што већој мјери, јер је посљедица замућења воде смањење количине раствореног кисеоника у води што, може имати велике посљедице по живи свијет водотока.
 - Због тога радове унутар водотока, који доводе до замућења воде треба изводити у етапама и то тако да се прекида са радовима до потпуног избистрења водотока, више пута у току радног сата.
 - Током грађења обезбедити несметану проточност корита, како не би биле угрожене рибе на низводним дионицама.
 - При изградњи привремених загата у току ријеке, ради реализације фазе преграђивања основног корита, морају се предузети све мјере за заштиту риба, а евентуално заробљене рибе унутар привремених загата се морају пребацити у проточни дио корита под контролом чланова риболовачке организације.
 - Све активности на градилишту које имају интеракције са рибљим популацијама морају се обављати у кординацији с риболовачком организацијом и инспектором за екологију.
 - Приликом извођења радова, а и у фази пројектовања, посебну пажњу посветити могућим рјешењима миграције риба (рибље стазе, рибљи лифтови и методе порибљавања).
 - Кота испуста воде за обезбјеђивање биолошког минимума, мора да буде испод коте водозавратног канала.
 - Придржавати се свих мјера заштите вода, јер оне уједно представљају и мјере за заштиту акватичних организама.
 - Придржавати се мјера заштите загађења ваздуха, јер оне уједно представљају и мјере заштите флоре и фауне.

У току експлоатације:

- Обигурати стално и несметано лонгитудинално кретање акватичних организама

(рибље стазе, преноснице).

- Обавезно вршити мониторинг рибљих популација.
- На објекту водозахвата изградити објекте за прелаз риба тзв. рибље стазе, које морају да обезбједе несметани прелаз из једне акваторије у другу.
- Континуирано пратити стање рибље популације у низводном и узводном дијелу рјечице Студене и узети активно учешће у порибљавању, тј. обнављању рибљег фонда у сарадњи са локалним риболовачким друштвом.
- Урадити план санације и редовног годишњег вјештачког порибљавања и одржавања аутохтоних врста у складу са Законом о слатководном рибарству и Законом о заштити природе.
- Евентуалне поремећаје природне равнотеже природног прираста треба пратити и одржавати на оптимуму (однос салмоноидних и ципринидних врста риба и сл.).
- Одржавати систем за спречавање продирања риба у постројење хидроелектране.
- Одабрати турбине са заштитом за рибе (концепција: одвраћање риба од кретања у правцу турбина), што је према савременим стандардима изградње таквих објеката у земљама са највишим захтјевима очувања еколошког окружења.
- Конструктивно - архитектонским рјешењима водозахвата, таложника и водне коморе, прије доводног цјевовода ријешити улазак рибље млађи у систем хидроелектране.
- На преградним мјестима - бранама изградити тзв. објекте који ће омогућавати еколошки прихватљив проток утврђен на основу хидролошких особина водног тијела за карактеристичне сезоне, као и минимални средњи мјесечни проток деведесетпетпостотне обезбеђености, на основу члана 65. Закон о водама, тако да се у току експлоатације овог хидроенергетског објекта безусловно поштује водоводни и биолошки минимум у циљу заштите цијелог екосистема, поготово у сушном периоду, те проводити мјере управљања водним ресурсима, сагласно водoprивредној дозволи
- Извршити санацију/озелењавање деградираних површина моколини водозахвата и машинске зграде.
- На локацији постројења мале хидроелектране строго је забрањено непотребно узнемиравање дивљих животињских врста или њихово убијање.
- Користити само минимално потребне интерне манипулативне површине (приступни пут), формирати травнати покривач и зелени појас на деградираним површинама у непосредној близини предметног постројења и користити у што већој мјери природне материјале за градњу (дрво, камен).
- У сврху ублажавања посљедица нарушавања амбијенталних вриједности микролокације постројења, при обликовању објекта машинске зграде и водозахвата уграђивати у што већој мјери природне материјале.

3.2.4. Мјере за управљање отпадом

- Најстроже је забрањено депоновање било које врсте отпада на предметној локацији, сав вишак земље, настао у фази припреме терена, мора се уклонити са.
- Отпад прикупљати и класификовати према Каталогу отпада и збрињавати га са овлашћеном институцијом.
- Имајући у виду карактер објекта и начин функционисања истог из предметног објекта нема продукције отпада који би могли бити предмет процеса поврата корисног материјала из отпада или збрињавања истог.
- Редовно одржавати и чистити уљну јаму лоцирану испод трансформатора.

- Обезбједити канту за смеће одговарајуће запремине за прикупљање комуналног отпада.
- Амбалажу од искоришћеног средства за подмазивање одвојено сакупљати од осталих врста отпада и као опасан отпад збрињавати од стране овлашћене институције.
- Придржавати се Плана управљања отпадом припремљеним у складу са чл. 22. Закона о управљању отпадом (Службени гласник Републике Српске, број 111/13).
- **Уговоре са овлашћеним институцијама за збрињавање отпада, у складу са Каталогом отпада (Службени гласник Републике Српске, број 39/05), закључити у складу са Правилником о условима за пренос обавеза управљања отпадом са произвођача и продавца на одговорно лице система за прикупљање отпада (Службени гласник Републике Српске, број 118/05).**

3.2.5. Мјере за заштиту пејзажа

У току изградње:

- Ограничити крчење и скидање вегетације само на површинама гдје је то неопходно.
- Објекти ХЕ (машинска зграда) треба да буду минималних габарита у којима је могуће развити предвиђени процес производње.
- Пројектом прилагодити материјализацију објекта МХЕ (у спољној обради избјегавати употребу видљивог бетона, лима, пластичних материјала и сл.), а за облагање користити природне материјале (камен, дрво) како би се објекат уклопио у природно окружење.
- Послије завршетка изградње свих објеката обавезно спровести мјере рекултивације и санације терена, на начин да подсјећа на првобитно стање.
- Око главних преградних објеката, простор хортикултурно уредити на начин да се визуелно оплемени, обале рјечице Студене уредити и фитосанационо обезбједити ради што складнијег уклапања објекта у окружење.
- Трасе будућих далековода којима ће МХЕ бити спојена са главним водовима електроенергетског система морају бити пројектовани уз минимално нарушавање природних и амбијенталних вриједности.
- Новоизграђени цјевовод треба укопати, а канал вратити у првобитно стање, за стабилизацију корита користити биолошке методе за осигурање обала.
- При пројектовању предвидјети максимално коришћење постојећих приступних путева који се након завршетка радова морају вратити у првобитно стање.

У току експлоатације:

- Уредити обале и одржавати чистоћу површинских вода и обале.
- Имплементирати пројекат шумљавања уз искључиво уношење аутохтоних врста са развијеним корјеновим системом, који би истовремено обезбиједио противерозиону заштиту и добро уклапање и прихватљивост новоформираних објеката у амбијенталну цјелину.

3.2.6. Мјере за заштиту здравља људи

- Концесионар (Инвеститор) је дужан обезбиједити и вршити редован годишњи мониторинг са акредитованим Центром за зрачење Института за јавно здравство РС како би се обезбиједило праћење нивоа и јачине електромагнетних зрачења.
- У циљу заштите квалитете воде ријеке Студене која се тренутно користи за купање, пливање и рекреацију, риболов или наводњавање низводно смјештених околних ораница, Инвеститор је дужан током изградње и рада објекта обавјештавати

становништво, постављати писане забране о употреби површинске воде у случају загађења и извјештавати Агенције за воде у Републици Српској о имјењености квалитета воде које су наступиле.

- Током градње радницама се треба обезбиједити лична и колективна заштита на раду и здравствена заштита у надлежној здравственој установи.

3.2.7. Мјере за заштиту културно – историјског и природног наслеђа

- У случају проналаска фосила и минерала који би могли представљати природну вриједност налазач је дужан да обавијести Завод за заштиту културно – историјског и природног наслеђа (члан 44. Закона о заштити природе).
- Ако се у току извођења планираних радова (скидања хумусног слоја и припреме земљишта за грађевинске радове) наиђе на археолошка налазишта или археолошке предмете, извођач радова је дужан да одмах, без одлагања прекине радове и обавјести Завод за заштиту културно – историјског и природног наслеђа и да предузме мјере да се налаз не уништи и не оштети и да се сачува на мјесту и у положају у коме је откривен (члан 82. Закона о културним добрима).

3.2.8. Мјере након затварања комплекса

- Локацију постројења вратити у задовољавајуће стање, уклонити сав материјал са локације и терен локације потпуно уредити.
- Извршити озелењавање кориштених површина на локацији.

3.3. Одговорно лице је дужно да предузме и остале активности и мјере за смањење утицаја на животну средину из предметног комплекса, а које су наведене у Доказима уз захтјев за издавање еколошке дозволе.

4. Приликом изградње предметног постројења или рада постројења не смију се прекорачити граничне вриједности за загађујуће материје и то:

4.1. Вриједности квалитета ваздуха морају бити усклађене са граничним вриједностима нивоа загађујућих материја у ваздуху утврђене Уредбом о вриједностима квалитета ваздуха (Службени гласник Републике Српске, број 124/12).

Граничне вриједности, толерантне вриједности и граница толеранције за заштиту здравља људи за сумпор-диоксид, азот-диоксид, суспендоване честице (PM_{10} , $PM_{2.5}$), олово, бензен и угљен-моноксид:

Период узимања средње вриједности мјерења	Гранична вриједност	Граница толеранције	Толерантна вриједност
Сумпор-диоксид			
Један сат	$350 \mu\text{g}/\text{m}^3$	$150 \mu\text{g}/\text{m}^3$	$500 \mu\text{g}/\text{m}^3$
Један дан	$125 \mu\text{g}/\text{m}^3$	-	$125 \mu\text{g}/\text{m}^3$
Календарска година	$50 \mu\text{g}/\text{m}^3$	-	$50 \mu\text{g}/\text{m}^3$
Азот-диоксид			
Један сат	$150 \mu\text{g}/\text{m}^3$	$75 \mu\text{g}/\text{m}^3$	$225 \mu\text{g}/\text{m}^3$
Један дан	$85 \mu\text{g}/\text{m}^3$	$40 \mu\text{g}/\text{m}^3$	$125 \mu\text{g}/\text{m}^3$

Календарска година	40 µg/m ³	20 µg/m ³	60 µg/m ³
Суспендоване честице PM₁₀			
Један дан	50 µg/m ³	25 µg/m ³	75 µg/m ³
Календарска година	40 µg/m ³	8 µg/m ³	48 µg/m ³
Суспендоване честице PM_{2,5} СТАДИЈУМ 1			
Календарска година	25 µg/m ³	5 µg/m ³	30 µg/m ³
Суспендоване честице PM_{2,5} СТАДИЈУМ 2			
Календарска година	20 µg/m ³	-	20 µg/m ³
Олово			
Један дан	1 µg/m ³	-	1 µg/m ³
Календарска година	0,5 µg/m ³	0,5 µg/m ³	1 µg/m ³
Бензен			
Календарска година	5 µg/m ³	3 µg/m ³	8 µg/m ³
Угљен-моноксид			
Максимална дневна осмочасовна средња вриједност	10 mg/m ³	6 mg/m ³	16 mg/m ³
Један дан	5 mg/m ³	5 mg/m ³	10 mg/m ³
Календарска година	3 mg/m ³	-	3 mg/m ³

Циљна вриједност за суспендоване честице PM_{2,5}

Период узимања средње вриједности мјерења	Циљна вриједност
Календарска година	25 µg/m ³

Циљна вриједност за приземни озон

Циљ	Период рачунања просјечне вриједности	Циљна вриједност
Заштита здравља људи	Максимална дневна осмочасовна средња вриједност	120 µg/m ³
Заштита вегетације	Од маја до јула	18 000 µg/m ³

Циљна вриједност за арсен, кадмијум, никл и бензо(а)пирен

Загађујућа материја	Циљна вриједност
Арсен	6 ng/m ³
Кадмијум	5 ng/m ³
Никл	20 ng/m ³
Бензо(а)пирен	1 ng/m ³

4.2. Дозвољени нивои вањске буке према Правилнику о дозвољеним границама интензитета звука и шума (Сл. лист СРБиХ, бр. 46/89):

Подручје (зона)	Намјена подручја	Највиши дозвољени ниво вањске буке (dBA)			
		Еквивалентни нивои		Вршни нивои	
		дан	ноћ	L ₁₀	L ₁
I	Болничко, љечилишно	45	40	55	60
II	Туристичко, рекреацијска, опоравилишно	50	40	60	65
III	Чисто стамбено, васпитно-образовне и здравствене институције, јавне зелене и рекреацијске површине	55	45	65	70
IV	Трговачко, пословно, стамбено и стамбено уз саобраћајне коридоре, складишта без тешког транспорта	60	50	70	75
V	Пословно, управно, трговачко, занатско, сервисно (комунални сервис)	65	60	75	80
VI	Индустријско, складишно, сервисно и саобраћајно без станова	70	70	80	85

Дјеловање буке изван локације постројења не смије да прелази дозвољену границу за трећу зону, обзиром да се у овом случају ради о тој зони.

4.3. Граничне вриједности за квалитет воде, у складу са Правилником о условима испуштања отпадних вода у површинске воде (Службени гласник Републике Српске, 44/01):

Редни број	Параметар	Јединица мере	Гранична вредност
1.	Температура воде	°C	30
2.	pH		6,5-9,0
3.	Алкалитет	mg. CaCO ³ /l	-
4.	Електропроводљивост	µS/cm	-
5.	Остатак испарења-укупни	mg/l	-
6.	Остатак-нефилтрабилни	mg/l	35
7.	Остатак-филтрабилни	mg/l	-
8.	Суспендоване материје по <i>Imhoff-u</i>	ml taloga/l	0,5
9.	Растворени кисеоник	mg/l	-
		% засићења	
10.	НРК	mg/l	125
11.	ВРК ₅	mg/l	25

12.	Амонијачни азот	mg/l	10
	Амонијак	mg/l	-
13.	Нитритни азот	mg/l	1
14.	Нитратни азот	mg/l	10
15.	Укупни азот	mg/l	15
16.	Укупни фосфор	mg/l	3
17.	Масти и уља	mg/l	-
18.	Гвожђе	mg/l	2 000
19.	Кадмијум	mg/l	10
20.	Манган	mg/l	500
21.	Никл	mg/l	10
22.	Олово	mg/l	10
23.	Укупни хром	mg/l	100
24.	Цинк	mg/l	1 000

Граничне вриједности за квалитет воде у складу са чл. 19. табела 1. Правилника о условима за испуштање отпадних вода у јавну канализацију:

Параметар	Класа квалитета површинских вода				
	I	II	III	IV	V
рН – вриједност	6,8–8,5	6,8–8,8	6,5-9,0	6,5–9,5	<6,5;>9,5
Алкалитет, као CaCO ₃ , g/m ³	>175	175-150	150-100	100-50	<50
Укупна тврдоћа, као CaCO ₃ , g/m ³	>160	160-140	140-100	100-70	<70
Електропроводљивост, μS/cm	<400	400-600	600-800	800-1500	>1500
Укупне чврсте материје, g/m ³	<300	300-350	350-450	450-600	>600
Укупне сусп. материје, g/m ³	<2	2-5	5-10	10-15	>15
Растворени кисеоник, g/m ³	>7	7-6	6-4	4-3	<3
Засићеност кисеоником, %	80-100	80-70	70-50	50-20	<20
Презасићеност кисеоником		110-120	120-130	130-150	>150
БПК5 при 20°C, g O ₂ /m ³	<2	2-4	4-7	7-15	>15
ХПК из KMnO ₄ , g O ₂ /m ³	<6	6-10	10-15	15-30	>30
Амонијачни азот, g/m ³	<0,1	0,1-0,2	0,2-0,4	0,4-1,0	>1,0
Нитритни азот, g/m ³	<0,01	0,01-0,03	0,03-0,05	0,05-0,2	>0,2
Нитратни азот, g/m ³	<1	1-6	6-12	12-30	>30
Фосфор, g/m ³	<0,01	0,01-0,03	0,03-0,05	0,05-0,1	>0,1
РАН, mg/m ³	<0,1	0,1-0,2	0,1-0,2	0,2-0,5	>0,5
PCBs, mg/m ³	<0,01	<0,02	0,02-0,04	0,04-0,06	>0,06
Фенолни индекс, mg/m ³	<1	1-3	3-5	5-10	>10
Минерална уља, mg/m ³	<10	10-20	20-50	50-100	>100
Детерџенти, mg/m ³	<100	100-200	200-300	300-500	>500
Гвожђе, mg/m ³	<100	100-200	200-500	500-1000	>1000
Манган, mg/m ³	<50	50-100	100-200	200-400	>400

Олово, mg/m ³	<0,1	0,1-0,5	0,5-2	2-5	>5
Кадмијум, mg/m ³	-	0,05-1	1-2	2-5	>5
Арсен, mg/m ³	<10	10-20	20-40	50-70	>70
Укупни хром, mg/m ³	<5	5-15	15-30	30-50	>50
Сулфати, g/m ³	<50	50-75	75-100	100-150	>150
Хлориди, g/m ³	<20	20-40	40-100	100-200	>200
Флуориди, g/m ³	<0,5	0,5-0,7	0,7-1,0	1,0-1,7	>1,7
Укупни колиформи, N/100ml	<50	50-5000	5*103- 5*104	5*104- 5*105	>105

Према нормативним дефиницијама еколошког статуса квалитета вода и допуштеним граничним вриједностима за поједине параметре квалитета све површинске воде сврставају се у пет класа (од 1 до 5).

5. Мониторинг

5.1. Одговорно лице постројења дужно је проводити мониторинг загађујућих материја на сљедећи начин:

- Мониторинг квалитета воде рјечице Студене мора бити обезбјеђен на двије локације, узводно и низводно од захвата грађевинских радова у кориту ријеке, како би се могли пратити утицаји извођења тих радова на квалитет воде. Параметри квалитета воде који се буду пратили морају обавезно да укључују мутноћу, концентрацију раствореног кисеоника и температуру воде.
- Мониторинг земљишта мора бити обезбјеђен као нулти мониторинг оригиналног земљишта из окружења хидроелектране за минимално три узорка за анализу квалитета земљишта. У случају евентуалних акцидентних просипања и исцуривања уља, мазива, нафтних деривата и њиховог контакта са земљиштем, извршити детаљне анализе земљишта и обавезно спровести санацију и рекултивацију загађеног подручја.
- Мониторинг отпадних материја подразумјева праћење количине и врсте отпада и организовано збрињавање у оквиру имплементације Плана управљања отпадом и ажурирања овог Плана. Потребно је редовно пратити акумулирану количину муља у простору таложника, који се помоћу муљног цјевовода избацује низводно у рјечицу Студену. У току пробног рада постројења потребно је извршити анализу физичко – хемијских параметара муља и уколико се констатује могућност негативног утицаја муља на квалитет површинске воде ријеке, потребно је предузети друге мјере збрињавања муља.
- Мониторинг погона и агрегата вршити софистицираним програмским системом ZSARA који служи за вођење, надзор и даљинско управљање и чиме је омогућена визуелизација над радом агрегатних јединица и опреме. У случају настанка аномалија у раду агрегата постоји алармна свјетлосна и звучна сигнализација као и заштита на основу којих долази да заустављања агрегата. У случају кварова настало стање идентификоваће се на локалном ормару помоћу алармне сигнализације, а програмска структура ће настало стање регистровати у писменој форми на рачунару.
- Мониторинг хидролошког режима подразумјева контролу над дотоком и коришћењем воде у функцији програмског мјерења нивоа воде на улазној грађевини, а тиме и обезбеђивање еколошки прихватљивог протока. Ову контролу вршити електронски помоћу инсталиране мјерне сонде на водозахватној комори.

5.2. У току трајања еколошке дозволе потребно је вршити:

- Мониторинг квалитета воде вршити за вријеме извођења грађевинских радова **три пута у току календарске године**, по један узорак прије и послије захвата грађевинских радова, а у току експлоатације **једанпут годишње** на ова два мјеста.
- Мониторинг квалитета ваздуха у току извођења радова вршити по налогу надлежног инспектора.
- Мониторинг укупног нивоа буке вршити **периодично** у току изградње постројења, а у току експлоатације постројења **најмање једном у три године**, у љетном и зимском периоду у складу са Правилником о дозвољеним границама интензитета звука и шума („Службени лист СР БиХ“ број 46/89).

5.3. Инвеститор је дужан мониторинг вршити путем овлашћене институције, а извјештаје о извршеном мониторингу достављати надлежном еколошком инспектору.

5.3. Инвеститор је дужан без одлагања пријавити надлежном органу сваку случајну или непредвиђену незгоду или акцидент који значајно утиче на животну средину.

5.4. Одговорно лице постројења дужно је поступати по члану 8. Правилника о методологији и начину вођења регистра постројења и загађивача (Службени гласник Републике Српске, број 92/07) и о томе извјештавати Министарство.

6. Саставни дио овог рјешења чине «Докази уз захтјев за издавање еколошке дозволе» израђени од овлашћене институције „Екодозвола“ д.о.о. Бања Лука.

7. Накнада за издавање еколошке дозволе обрачуната је и уплаћена у износу од 150,00 КМ.

8. Еколошка дозвола се издаје на период од пет година.

9. Министарство може извршити ванредну ревизију еколошке дозволе у случајевима утврђеним чл. 95. став 1. Закона о заштити животне средине.

Образложење

Дана 11.02.2015. године Инвеститор „УНИТАС“ д.о.о. Теслић, поднио је Министарству за просторно уређење, грађевинарство и екологију захтјев за издавање еколошке дозволе за МХЕ „СТУДЕНА 2“ на ријеци Студена, у насељу Криваја, општина Теслић, снаге 249 kW.

У складу с одредбом члана 85. Закона о заштити животне средине, уз захтјев су приложени Докази, које је према истој одредби израђени од „Екодозвола“ д.о.о. Бања Лука, институције овлашћене од овог Министарства за обављање дјелатности из области заштите животне средине.

Докази поднијети уз захтјев садрже елементе које прописује члан 85. став 1. Закона о заштити животне средине.

Предметни захтјев се односи на МХЕ „СТУДЕНА 2“ на ријеци Студена у насељу Криваја, општина Теслић, инсталисане снаге 249 KW, а ријека Студена се налази у сливу

ријеке Велика Усора и њена је десна притока. Предметна МХЕ ће бити изграђена као деривационо постројење без акумулације, без потапања земљишта, са водозахватом тиролског типа. Од водозавата до машинског постројења, вода се води цјевоводом укопаним у земљу дуж трасе пута, а након изласка из машинског постројења, вода се поново уводи у водоток рјечице Студене. Основни елементи МХЕ су: водозахватна грађевина, доводни цјевовод, машинска зграда са опремом и одвод воде у ток ријечице. Водозахватна грађевина (комора или улазна грађевина) је класични тиролски тип водозавата са бетонираном водозахватном грађевином. Грађевина ће бити урађена од армираног бетона потребних димензија захватног канала, решетки, таложника и са урађеним муљним испустом. Водозахват ће бити обезбјеђен од евентуалних наноса и са преливом за велике воде. У ову комору скупљаће се вода из рјечице Студене, која је тренутно неискориштена и даље ће се упуштати у цјевовод под притиском и одводити према машинској згради. Цјевовод за довод воде од водозавата до турбине машинског постројења, извешће се полагањем (уградњом) транспортног цјевовода промјера \varnothing 900 mm. Изградња цјевовода ће бити изведена по приступачном терену ван водотока, тако да се неће замућивати вода у кориту ријеке ни током изградње, ни током експлоатације. У водотоку ће се обезбједити неопходан биолошки минимум.

Основни технички подаци за МХЕ „СТУДЕНА 2“ су: просјечни протицај на мјесту, водозавата 0,68 m³/sec, кота круне бетонске преграде 415,70 mm, кота водозавата 415,50 mm, кота доње воде 380,50 mm, тип турбине – Francis турбина, нето пад 35 m, инсталисани протицај 1 m³/sec, инсталисана снага 249 KW, дужина деривационог цјевовода око 1240 m, унутрашњи пречник деривационог цјевовода 0,9 m.

Машинска зграда је смјештена у близини водотока, тако да одводни канал неће бити проблематична грађевина. Машинска зграда је пројектована као надземна грађевина са бруто грађевинском површином од око 100 m². У њој ће бити смјештена сва потребна опрема за рад МХЕ, одговарајућа хидромеханичка опрема, хидрогенератор, расклопна опрема, мрежни трансформатор и остала припадајућа опрема, те опрема за локално и даљинско управљање хидроелектраном и надзор над њеним радом. Произведена електрична енергија напона 400 V (ниског напона) преко расклопне опреме и мрежног трансформатора прикључује се на дистрибутивни далековод од 10 kV (високи напон), који пролази у непосредној близини МХЕ. Одводни канал служиће за одводњу воде из машинске зграде до водотока, јер се машинска зграда налази у непосредној близини рјечице Студене.

Прикључење постројења ће се извршити на електричну мрежу у складу са условима надлежне институције.

Примарна сировина за производњу електричне енергије је вода ријеке Студена, која се сврстава у високу класу површинских водотокова, а помоћна сировина је мазиво (литијева маст) за подмазивање чиме се смањује трење између површина које се додирују.

У доказима се наводи да ће се утицаји који ће настати изградњом овог хидроенергетског објекта огледати кроз утицаје у периоду изградње и утицаје у току експлоатације минихидроелектране. Могући утицаји мини хидроелектране се посебно очекују у периоду изградње у загађењу воде ријеке Студена услед замућивања и у заузимању земљишта. Утицаји на животну средину у току експлоатације су сведени на минимум уградњом квалитетне машинске опреме. Даље наводе да ће вршење

мониторинга бити према еколошкој дозволи и редовно ће се пратити, анализирати утицај објекта на животну средину. Из наведеног се закључује, да су утицаји наведене мини хидроелектране на животну средину такви, да се подузетим мјерама у фази градње и експлоатације објекта налазе у прихватљивим границама, те овако описаним процесом рада моћи ће се постићи заштита животне средине, током изградње и експлоатације постројења, па се негативан утицај на животну средину може свести на прихватљив ниво.

Уз Доказе прописане чланом 85. став 1. Закона о заштити животне средине приложено је Рјешење овог Министарства, број 15.04-96-174/14 од 30.01.2015. године, којим је утврђено да инвеститор није дужан спроводити процјену утицаја утицаја нити прибавити Студију утицаја на животну средину за предметни пројекат.

Надаље, у складу с одредбом члана 85. Закона о заштити животне средине у дневном листу «*Press RS*», дана 14.02.2015. године објављено је обавјештење о поднесеном захтјеву за издавање еколошке дозволе, а документација је достављена општини Теслић, дана 12.02.2015. године, ради увида заинтересоване јавности.

У Законом одређеном року а ни до дана одлучивања није било примједби на поднешени захтјев и документацију достављених Министарству од стране заинтересоване јавности. Дана 16.03.2015. године општина Теслић је доставила мишљење број 04-36-14/15 у којем је наведено да у остављеном року није било захтјева за увид у захтјев и приложу документацију, нити изјављених примједби Одјељењу за просторно уређење по предметном захтјеву и документацији, од стране заинтересоване јавности. У мишљењу је наведено да је од стране општине Теслић за конкретни локалитет је покренут поступак за одређивање заштићеног подручја, као споменика природе и о томе донешена одлука на сједници Скупштине општине од 26.02.2015. године, која је ступила на снагу 12.03.2015. године. С тим у вези, достављена је Одлука Скупштине општине Теслић, број 01-022-12/15 од 26.02.2015. године о приступању изради Студије за заштиту споменика природе кањона Студена, у смисли одредби Закона о заштити природе («Службени гласник Републике Српске», број 20/14), за природна подручја за која је покренут поступак проглашавања заштићеним подручјима.

У складу са неведеним овим рјешењем је, поред мјера заштите свих сегмената животне средине, утврђено да се радови морају вршити у складу са Главним пројектом и одобрењем за грађење те наведена могућност ванредне ревизије еколошке дозволе у случајевима испуњења неког од услова утврђеном у члану 95. Закона о заштити животне средине, посебно у случају када је потребно осигурати усклађеност са новим или ревидираним стандардом квалитета животне средине.

Цијенећи да су докази израђени у складу са одредбама члана 85. Закона о заштити животне средине и усклађени са издатим локацијским условима за изградњу МХЕ „Студена II“ издатим од стране Одјељења за просторно уређење општине Теслић, број 04-364-136/14, као и чињеницу да се реализацијом мјера утврђених овим рјешењем утицаја на животну средину могу свести у дозвољене мјере, Министарство је на основу члана 90. Закона о заштити животне средине одлучило као у диспозитиву рјешења. Поред тога за предметно постројење је, у поступку претходне процјене утицаја на животну средину, прибављено мишљење од Републичког завода за заштиту културно – историјског и природног наслеђа Републике Српске.

Накнада у износу од 150,00 КМ наплаћена је у складу Законом о административним таксама (Службени гласник Републике Српске, број 100/11, 103/11 и 67/13).

Ово рјешење је коначно у управном поступку, те против њега није допуштена жалба, али се може покренути управни спор подношењем тужбе Окружном суду у Бањој Луци у року од 30 дана од пријема овог рјешења. Тужба се предаје у два истоветна примјерка таксирана са 100 КМ судске таксе непосредно Суду или му се препоручено шаље поштом.

Уз тужбу се прилаже ово рјешење у оригиналу или препису.

МИНИСТАР

Сребренка Голић

Достављено:

1. „УНИТАС“ д.о.о. Теслић
2. Одјељењу за просторно ... општина Теслић
3. Републичком еколошком инспектору
4. Евиденцији
5. а/а